

ELŐLAP

(Előterjesztések beadásakor kötelező az adott formanyomtatvány kitöltése hivatkozással
Göd Város Önkormányzata 33/2014. (XII. 1.) számú rendeletében foglaltakra.)

Előterjesztés címe:	Göd Város Környezeti Állapotának Bemutatása 2021	
Az előterjesztés tartalma:	A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek minden évben feladata az alábbi napirendi pont tárgyalása.	
Ülés fajtája*:	nyílt	
Előterjesztő neve:	Balogh Csaba polgármester	
Az előterjesztést készítette:	Jakab Júlia környezetvédelmi előadó	
Személyi érintettség esetén a zárt ülés kérésére vonatkozó nyilatkozatra utalás:		
Az előterjesztés beadásának dátuma**:	2021.08.19.	
Sürgősség indoka:	Beszerzési eljárást el kell indítani a szúnyogpopuláció gyérítése érdekében	
Átadás formája:	Az előterjesztés leadása mind elektronikus formában (word-formátumban), mind papíralapon kötelező.	
Tárgyalja:	Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság ☐	
	Pénzügyi Ellenőrző, Közbeszerzési és Jogi Bizottság ☐	
	Képviselő-testület ☒	
Szerepelt-e korábbi napirenden:	NEM: x	IGEN: Az előző döntés eredménye (határozatszám): Előzmény mellékletként csatolva: ☐
Pénzügyi állásfoglalást igényel:	NEM: ☒	IGEN: Pénzügyi forráshely-megjelölést tartalmaz: 9/2021. (III. 1.) önkormányzati rendelete Göd Város Önkormányzata 2021. évi költségvetés dologi kiadások Pénzügyi osztályvezető ellenjegyzése:.....
Jogi állásfoglalást igényel:	NEM: ☒	IGEN: ☐ Véleményező jogász:
Tanácsnoki vélemény:	Városüzemeltetési tanácsnok	EGYETÉRT: ☐ NEM ÉRT EGYET: ☐
	Sport és vízügyi tanácsnok	EGYETÉRT: ☐ NEM ÉRT EGYET: ☐
	Környezetvédelmi és városfejlesztési tanácsnok	EGYETÉRT: ☐ NEM ÉRT EGYET: ☐
	Kulturális tanácsnok	EGYETÉRT: ☐ NEM ÉRT EGYET: ☐
Egyértelmű határozati vagy rendeleti javaslat:	VAN: ☒	NINCS: ☐
A határozat végrehajtásáért felelős személy megnevezése:	polgármester,	
A végrehajtási határidő megjelölése (reális időpont):	2021.08.31.	
A napirend tárgyalásához tanácskozási joggal meghívandók:		
Jegyzői ellenjegyzés:	Átdolgozandó, tárgyalásra nem alkalmas: ☐	
	Megjegyzés: jegyző
	Képviselő-testületi tárgyalásra alkalmas: ☒ jegyző

* nyílt vagy zárt

** jegyzőkönnyvezető tölti ki

**Göd Város Önkormányzat
Polgármesterétől**

Előterjesztés

Képviselő-testület 2021. augusztus 31-i ülésére

Tárgy: Göd Város Környezeti Állapotának Bemutatása 2021

Előzmények:

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek minden évben feladata az alábbi napirendi pont tárgyalása.

Tájékoztatás a
környezet
állapotáról

K vt. 46. § (1) bek. e) pont, 51. § (3) bek.

Göd Város Önkormányzata Képviselő-testületének munkatervében az augusztus havi ülésre került előirányzásra a fenti napirendi pont. A hivatal által kidolgozott dokumentáció az előterjesztés mellékletében található.

Határozati javaslat:

Göd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja a Göd Város környezeti állapotáról szóló beszámolót.

Felelős: Balogh Csaba polgármester

Határidő: 2021. augusztus 31.

Göd, 2021. augusztus 19.

Balogh Csaba
polgármester

Göd Város Környezeti Állapotának Bemutatása

2021

1. Természeti környezet állapota

Magyarország területének az emberi tevékenységtől viszonylag érintetlen része az utóbbi években sajnos számottevően csökkent. Ennek következtében az egymással folyamatosan kapcsolatban levő élőhelyek feldarabolódtak, egymástól elkülönültek (pl. autópályák építése). Ezért is fontos minden természetvédelmi érték felkutatása és megfelelő kezelése annak érdekében, hogy a jövő nemzedék számára is megőrizhessük őket.

Göd város közigazgatási területén belül az alábbi természetvédelmi területek találhatóak:

Országosan védett területek (1/a sz. melléklet)

Országos jelentőségű "ex lege" védett természeti területeknek a törvény (Tvt. 1996. évi LIII. Törvény a természet védelméről) által védetté nyilvánított természeti területeket nevezzük. "Ex lege" védett természeti területnek minősülnek a lápok, szikes tavak, kunhalmok, földvárak, források és víznyelők.

Az országosan védett területeken az Országos Településrendezési Terv, valamint a Budapesti Agglomerációs Terv szerint új beépítésre nem jelölhető ki terület. A területek bármely hasznosítása csak az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály engedélyével végezhető. Az országosan védett területeken az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály látja el az I. fokú szakhatósági feladatokat.

Az országosan védett területekre kezelési tervnek kell készülnie, amelynek elkészítéséért és betartásáért a terület mindenkori tulajdonosa felelős. Ilyen tervek a gödi területekre még nem készültek.

Natura 2000 területek

- Duna és árterülete
- 0109 külterület nyílt árok

Magyarország az Európai Unióhoz való csatlakozással vállalta, hogy az Unió jogrendjét a hazai szabályozásba – megfelelő igazításokkal – beépíti. Így történt ez a természetvédelmi jogszabályokkal is; a csatlakozás pillanatától Magyarországra is érvényes a két uniós direktíva, a Madárvédelmi- és az Élőhelyvédelmi Irányelv. Ezek értelmében hazánk köteles volt közösségi jelentőségű természetes élőhelyei, valamint állat- és növényfajai védelmében területeket kijelölni, amelyek így az **EU ökológiai hálózatának, a Natura 2000 hálózatnak** a részeivé váltak. A hálózat eszméjére nevéből is következtethetünk: értékes természeti területek, élőhelyek többé-kevésbé összefüggő láncolata, amelyek az eredeti európai élővilágot őrzik. A Natura 2000 védett növényeit és állatait a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet tartalmazza.

Országos ökológiai hálózat területei (1/b. sz. melléklet)

Országos ökológiai hálózat: országos területrendezési tervben megállapított övezet, amelybe az országos jelentőségű természetes, illetve természetközeli területek és az azok között kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes, összefüggő rendszere tartozik, és amelynek részei a **magterületek**, az **ökológiai folyosók** és a **pufferterületek**.

Magterületen és ökofolyosón a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

Az ökológiai hálózat különböző besorolású területei az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály egyedi engedélyével hasznosíthatóak, illetve ez a hatóság látja el az I. fokú szakhatósági feladatokat.

Magterület

magterület: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

A Gödön található magterületeket az 1/b. sz. melléklet ábrázolja

Pufferterület

pufferterület: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan rendeltetésű területek tartoznak, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek

A Gödön található pufferterületeket az 1/b. sz. melléklet ábrázolja

Ökofolyosó

ökológiai folyosó: kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek (többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok) tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására,

Gödön található ökofolyosó területei 1/b. sz. melléklet

- *Duna és árterülete*
- *DMRV ivóvízkutak és környezetük*

Helyi természetvédelmi területek:

Önkormányzati rendeletek, név szerint: *Göd Város Önkormányzatának 16/1999.(IV. 20.) sz. Ök. Rendelete az egységes szerkezetbe foglalt helyi jelentőségű Göd- felsői Kékperjés Láprét, a Göd Láprét, a Göd Homokpusztagyep, Kék Duna Sport telep, helyi természetvédelmi területekről*, valamint *Göd Város Önkormányzat 35/2004. (XII. 10.) sz. Ök. Rendelete a Nemeskéri kiserdő védelméről* határozza meg a helyi védettségű területeket.

- a) *Göd- felsői Kékperjés Láprét*
- b) *Göd Láprét HRSZ 6324/2, 6605, 6606, 6607/1, 6607/2*
- c) *Göd Homokpusztagyep*
- d) *Kék Duna Sport telep*
- e) *Nemeskéri kiserdő*
- f) *Huzella-kert (volt ELTE Biológiai állomás)*
- g) *Tulajdoni lapon megtalált egyéb helyi védettséget élvező területek: HRSZ 6324/2, 6605, 6606, 6607/1, 6607/2*

A területek elhelyezkedése, részletes jellemzői, védett élővilágának leírása megtalálható a fent idézett önkormányzati rendeletekben. Térképi megjelenítésük az 1/a. sz. mellékletben található.

A helyi jelentőségű természetvédelmi területeken az alábbi tevékenységek végzése engedélyköteles:

- kutatás- a földtani kutatás kivételével-, kísérlet és gyűjtés végzéséhez
- tájidegen növény- és állatfaj telepítéséhez
- gyeperfeltöltéséhez vagy felújításához
- égetéshez, fakivágáshoz
- művelési ág megváltoztatásához
- telekalakításhoz, terület- felhasználáshoz, építés létesítéséhez és használatbavételéhez
- vízi munkához, vízi létesítményhez és vízhasználathoz
- ipari tevékenység gyakorlásához

Az engedélyeztetés során az I. fokú Természetvédelmi Hatóság, jegyző az 1996. évi LIII. Tv. alapján jár el.

A helyi és országos védettségű területekre a tulajdonos kezelési tervet készít, amit az I. fokú Természetvédelmi hatóság jóváhagy és a terület kezelése ennek alapján történik. A Huzella-kertre és a Nemeskéri kiserdőre készült a 2000-es évek elején kezelési terv, amelyek közül a Nemeskéri kiserdő kezelési terve felül lett vizsgálva, a Huzella-kert gondozása pedig az ELTE Fűvészkert kezelésébe került.

Kezelési terv készült korábban a Szakáts-kertre is, annak ellenére, hogy nem áll helyi védelem alatt, azonban az ökofolyosó része. Ez a terv azonban elavult, a 2020. augusztus 29-i vihar teljesen átrajzolta a kert természeti térképét, a kárelhárítás után megkezdődött a terület rehabilitációja, melynek során új facsometék kerültek a területre, azonban ennél többre, a növényállományának teljes újra tervezésére lenne szükség a kert biológiai értékének helyreállításához.

2. Épített zöldfelület állapota

Városi zöldfelületek

Összefoglaló néven a szakirodalom a tartósan fás növényzettel borított területeket nevezi **zöldfelületeknek**. A települések, objektumok zöldfelületei összekapcsolódva képezik a zöldövezetet. Az arborétumok, parkok, kertek, ligetek bárhol helyezkednek is el, a települések meghatározó, fontos részei. Köztudott, hogy a zöldfelület aktív hatások kifejtésére csak akkor képes, ha megfelelő helyen és állapotban tartva áll a lakosság rendelkezésére. A zöldterületek (felületek) nélkül napjainkban nem tudunk városképet, településarculatot elképzelni.

A zöldfelületek kialakítása és fenntartása elsősorban önkormányzati feladat, de a lakosság és a civil szervezetek bevonása is elengedhetetlen, ha környezettudatosságra szeretnénk motiválni, fenntartható környezetet szeretnénk biztosítani. A szakszerű és hatékony zöldfelület gazdálkodáshoz gondos tervezés és kivitelezés, valamint megfelelő jogszabályi környezet szükséges. A zöldfelületek és alkotóelemeik mind részei a város vagyonának, gondoljunk akár eszmei, gazdasági vagy ökológiai értékükre. Ahhoz, hogy zöldfelületi értékeinket felbecsüljük és képesek legyünk azokat értékükön kezelni, megtartani, fenntartani, gyarapítani, tudnunk kell azt, hogy mit is jelent ez.

A zöldfelületek karbantartása nem pusztán lakossági igény, hanem közvetlen gazdasági hasznot is jelent, ha egy településen ápolat, nyilvántartott fák, parkok, és egyéb zöldterületek találhatók. A parkosított területek növelik a közelükben lévő ingatlanok értékét, a település vonzerejét. A zöldfelületek karbantartásának szükségességét ezen felül jogszabályi követelmények is alátámasztják. A zöldfelületek látványa és közelsége meghatározó a mentális és fizikai egészség szempontjából.

Göd zöldfelületi rendszere komplex, települési zöldfelületi rendszerének legnagyobb területű részét magánkertek alkotják. Alapvetően ezek határozzák meg a város zöldfelületi arculatát, helyi klímáját és vonzó településképét. Ugyanakkor nagyon jelentős adottság a mintegy 5,9 km hosszú Duna part, mely séta, pihenő, üdülő és sportterületként egyaránt szolgál. Mind a városkép, mind a szabadidős funkciók szempontjából nagyon jelentősek az Önkormányzat által fenntartott korlátlan és korlátozott használatú zöldfelületek, sportterületek, közterek, parkok, temetők, belterületi erdők és vízpartok is. Értékes, helyi védelem alatt is álló belterületi erdő az Önkormányzat kezelésében lévő Nemeskéri Parkerdő.

A kellemes lakókörnyezethez szükséges összes adottsággal rendelkezik a város, bár közparkjai egymástól távol, szigetszerűen helyezkednek el. A hiányosságokat ugyanakkor jelentős mértékben kompenzálja a faállományban gazdag, dekoratív magánkertek nagy kiterjedése és összefüggő hálózata.

Göd város zöldfelületi ellátottsága országos viszonylatban és városi rangjához mérten is kedvezőnek mondható. Ez az adottság, valamint a Duna közelsége alapvetően meghatározza a település városképét, vonzerejét. A város belterületi zöldfelületi rendszerét az alábbi elemek alkotják:

- zöldterületek (közparkok, közkertek, közterek);
- intézménykertek (pl. Városi strand, Dunapart-nyaralóházak kertje stb.);
- út menti zöld sávok, közlekedési területek zöldfelületei (pl. vasút menti zöld sávok);
- vízgazdálkodási területek, vízmű védőterületek (Ilka -Csárda és Duna közötti terület);

- vízfolyások és a Duna menti zöld sávok, és tavak menti zöld sávok (pl. Feneketlen-tó);
- belterületi erdőfoltok (pl. Nemeskéri Parkerdő, Kádár utcai erősen pusztuló fekete fenyves);
- sportterületek (pl. GSE sportpálya); és a
- zöldfelületek kiterjedésének több mint felét adó lakókeretek.

A város utcáinak fásítottságáról általánosságban elmondható, hogy kevés a teljesen kopasz, teljes hosszában fátlan utca. Közéjük sorolható pl. a Pesti útnak a Duna utca és településhatár közé es szakasza, valamint a Jávorka utca, az Alagút utca (vasút és Pesti út közti szakasza) és Nemeskéri út északi fele is. Ezekon kívül több fátlan utca található még az Oázis lakópark egyes részeiben is.

Általános jellemzője a fásítottságnak, hogy az utcai fasorok csaknem mindegyike vegyes fafajokból áll és foghíjas Göd területén. A fasorok kor tekintetében is vegyes összetételűek. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy az utcák fásítása korábban nem egységes koncepció és megvalósítás eredményeként jött létre, hanem a lakosság önszorgalomból és saját ízlésének megfelelően telepítette az ingatlanok elé a fákat.

Az önkormányzat az elmúlt 8 évben tervszerű, a környezet és a lakosság igényeit is figyelembe vevő fásítási programokat szervezett, ahol a lakosság térítésmentesen igényelhetett facsemetéket az ingatlana előtti, illetve annak közelében lévő közterületekre.

A zöldterületek, közparkok esetében is beindult egy megújulási, korszerűsítési folyamat. Több közpark, közkert (Kossuth tér, Petőfi tér, Beck Ö. Fülöp tér, Kisfaludy utca pihenő kert) újult meg önkormányzati beruházás keretében.

Göd utcáin a gyümölcsfákon kívül nagy gyakorisággal fordul elő a dió, amelyeknek számát a dióburok fűrőlégy kártétele nagyban csökkenti. Emellett a mirabolán, a vérszilva, a hárs, a korai és a hegyi juhar, a nyír, a szivarfa és a japánakác a leggyakrabban ültetett fajok. Kevés számú, ritka, dendrológiai szempontból különleges fajnak számít a kései végzetfa (*Clerodendron trichotomum*), jedói díszcseresznye (*Prunus x jedoensis*), ámbrafa (*Liquidambar styraciflua*), amerikai tulipánfa (*Liriodendron tulipifera*), kínai császárfű (*Paulownia tomentosa*), atlaszcédrus (*Cedrus atlantica*), valamint kínai mézesfa (*Euodia hupehensis*). Értékesebb fajokból álló, idősebb (40-60 éves) fasor-szakaszok csak egy-két utcában találhatóak elsősorban hársakból., japánakácból. Ezek gyakran villaépületek közelében, illetve az egykori „Kertváros” városrészben, valamint egykori üdülőterületen fordulnak elő. Gyakorlatilag ezek adják Göd azon kisszámú fasorát, vagy fasorszakaszát, amely példa értékűnek tekinthetünk. Ilyen idős hársfasor (*Tilia* sp.), illetve fasor szakasz díszíti a Pesti út, az Arany J. utca, a Jókai utca, a Köztársaság utca, a Kisfaludy utca, a Pálma utca egyes szakaszait és a Bozóky teret.

Az utcai fasorokban néhány helyen gyomfák pl. turkesztáni szil, zöld juhar található. Ezek létjogosultsága invazív jellegük miatt vitatható, telepítésük kerülendő, adott esetben cseréjük is indokolt. A teljes település utcaképe (kivéve Oázis lakópark) jellemző, hogy egy vagy mindkét oldalon léghébelek nehezítik a fásítást. Az utcai fasorok fajmegválasztásánál a léghébelek meglétét általában nem vették figyelembe, ezért a fák sok helyen ránőttek a vezetőkekre, vagy csonkoltak, féloldalasak lettek. Megfelelő növekedési erélyű fajta megválasztással ez a probléma már jelentős mértékben orvoslásra került az új ültetéseknel.

Örömteli, hogy civil kezdeményezésre és lakossági összefogással is szépültek zöldfelületeink, születtek új pihenőkertek, játszóterek. Így történt ez a Pázmány utcai Biciklis pihenő, a Koszorú tér és a Kossuth utcai „játszórét” esetében is. A Szakáts-kert felső részén a tájidegen gyomfás vegetáció ütemezett cseréjét végezte el a Búzaszem Iskola a szülői közösség bevonásával. Fa-

és cserje-telepítési akciójuk keretében kivágták a termésükkel szemetelő kanadai nyárfákat és az akácok nagy részét, pótlásukra 63 honos fát és 300 cserjét telepítettek.

A zöldfelületi rendszer közterületi alapelemeinek megőrzése és minőségi továbbfejlesztése, valamint a színvonalas üzemeltetés-fenntartás jelentik a jövő fő kihívásait a város számára.

A külterületi zöldfelületi rendszer továbbfejlesztésénél a külterületi fasorok hálózatának bővítése, a mezővédő erdősávok kiegészítése, a környezetvédelmi célú védősávok kiegészítése jelenti a legfontosabb feladatokat. A külterületeken általános problémát jelent az illegális hulladéklerakás elleni küzdelem. Továbbá sok esetben hiányoznak a vonalas külterületi épített elemek (utak, főutak, autópálya) melletti elválasztó zöldsávok, melyek szerepe mind a zaj és levegőszennyezés, mind a szelek káros hatásainak ellensúlyozásában, mind tájképi értelemben meghatározó.

3. Talajállapot

Göd város területe a Duna mellett található, a Pestihordalékkúp síkság kistáj észak-nyugati részterületén. A terület domborzati jellemzője, hogy a Duna menti jellemzően sík terület keleti irányban a Duna partjától lépcsőzetesen emelkedik. Földtani jellemzője, hogy a terület alapját paleozoos–mezozoos formációk képezik, melyekre harmadkori rétegek rakódtak. A terület jelenlegi felszínét a pleisztocén kori dunai hordalékokból képződött homokbuckák, a közöttük kialakult mélyebb fekvésű vizenyős területek, futóhomokkal és löszös üledékekkel takart síkok alkotják.

A Duna medrét Gödnél az *oligocén-miocén* korú agyagok képezik. A közéjük tartozó ún. *kiscelli agyag* (a budai téglagyárak nyersanyaga) kékes-szürkés színű, viszonylag sok ősmaradványt tartalmaz, és jó alapanyaga a téglagyártásnak.

A terepfelszínt jellemzi, hogy túlnyomóan 98 m tengerszint feletti magasságú ártéri síkság. Az alacsony és a magas ártér 3-6 m-el magasabb a Duna 0 pontjánál.

Göd talajai jellemzően váztalajok, homokos humusztalaj, futóhomok és réti talaj. Túlnyomó részük jó vízelnyelő és gyenge raktározó képességű. Göd észak-nyugati térségében az agyagon képződött talajok közepes víznyelő képességűek és gyenge vízvezető képességűek. A szerves anyag tartalom jellemzően 50-100 t/ha, az észak-nyugati térségben 200-300 t/ha, a futóhomokos területeken 50 t/ha. A település szántóföldjei jellemzően 10-12 AK értékűek. Talajtani szempontból védendő érték nem található a városban.

A közelmúlt tájhasználati változásai egyértelműen egy irányba mutatnak: a különböző intenzitású beépítésre szánt területek növelése a beépítésre nem szánt, jellemzően mezőgazdasági rendeltetésű területek rovására. A mezőgazdasági területek csökkenése a központi belterület és a 2/A sz. főút közti területegységen a legnagyobb arányú.

4. Vizek állapota

A település területe a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik. Az országos szinten jellemző vízhiányt itt a folyam közvetlen közelsége részben ellensúlyozza. A Dunán a nyár eleji árvíz vagy magasabb vízállás megszokott. A felsőgödi részen folyik az Ilka-patak és csatorna, és ezek kisebb mellékágai. Az alsógödi Duna parton ered a Széchenyi- és még 72 kisebb-nagyobb forrás. Ugyancsak az alsógödi Duna-parton található 3 mesterséges eredetű tó: a Szakáts-kerti Horgasztó, a Feneketlen tó és az egykori golfpályán található tó is.

A természetes vízfolyások esetenként vízminőségi szempontból szennyezettek. A felszíni vizek szennyező forrásai főleg az illegális szennyvízbevezetések illetve az illegális hulladéklerakásokból bemosódó szennyezőanyagok.

A város területen számos kút található, ezért fontos feladat a felszín alatti ivóvíz bázis minőségének védelme, amelynek érdekében a lehető legkisebbre kell mérsékelni a talaj- talajvíz szennyezését, így megakadályozva a vízbázis sérülését.

A rossz vízgazdálkodású talajok – különösen a térségre jellemző nagy vízáteresztő képességű homoktalajok – nagy aránya miatt a nem szakszerűen kijuttatott műtrágyák kimosódása és a talajvízben történő vándorlása, jelentős kockázatot jelent a felszíni és felszínközeli vizekre. A felmérések szerint napjainkra a Duna menti területek talajvizeinek nitrát szennyezettsége magasabb az országos átlagnál.

A csapadékvíz elvezetés Gödön vegyes rendszerű, a meglévő árkok egy része felújításra szorul. Folyamatban van Nevelek városrész csapadékelvezető rendszerének kiépítése. Az utóbbi évek ezirányú beruházásainak ellenére a csapadékvíz elvezetése egyes területrészekben nem kielégítő.

A felszíni és felszín alatti vizek minőségének megóvása, állapotának javítása kiemelten fontos feladat, amelyben Gödön meghatározó szerepet vállalt a 2000. április 14-én alakult Gödöllő-Vác Térségi Környezetvédelmi, Beruházó és Szolgáltató Vízgazdálkodási Társulat (továbbiakban Társulat). A működési területe Pest megyei és a Nógrád megyei önkormányzat teljes, vagy részleges közigazgatási területén, a festői szépségű Dunakanyar bal partján, a Gödöllői dombság északnyugati, a Börzsöny és a Cserhát déli, dél-nyugati lejtőjén helyezkedik el.

A Társulat megalakulásának alapvető célja az volt, hogy a területén lévő közcélú kisvízfolyásokon a vízgazdálkodási, vízrendezési feladatokat elvégezze, tekintettel arra, hogy az előtte lévő 8-10 évben ilyen irányú tevékenység nem folyt. Az 1999-2000 évi csapadékos időjárás különösen ráirányította a figyelmet arra, hogy a meglévő vízfolyások rekonstrukciója és a rendszeres karbantartása térségünkben is elengedhetetlen feladat.

A Társulás az alábbi vízfolyásokon végzett rendszeres fenntartási munkákat Gödön és környékén:

Középső területi egység vízfolyásai és az érintett önkormányzatok: Ilka-patak (Göd, Sződ), Sződ-Rákos-patak (Szödliget, Sződ, Vácrátót, Örbottyán, Erdőkertes, Veresegyház, Szada), Hartyán-patak (Sződ, Vácrátót, Váchartyán, Kismémedi), Bara-patak (Váchartyán, Örbottyán), Felső-Gombás patak (Vác, Vác), Cselöte-patak (Vác, Kosd), Rádi-patak (Rád), Penci-patak (Rád, Penc)

Az Európai Unióba történő belépéssel hatályba lépett a 2000/60/EK irányelv, a vízkeret irányelv, mely célkitűzéseiben új szemléletmódot követel meg mind a területi vízgazdálkodásban, mind az ahhoz kapcsolódó ágazatokban, ezért a Társulat életében egyre jelentősebb teret kapnak a környezetvédelmi, vízvédelmi (víz minőségi és mennyiségi védelme) feladatok. Rendszeres tevékenységük a hulladék kiszedése, vízfolyási akadályok eltávolítása. A Polgári Védelmi tervben meghatározott módon is felülvizsgálatra kerülnek évente a vízfolyási akadályok, jelenleg megfelelőnek lettek minősítve.

A két mesterséges eredetű tó fenntartása szintén kiemelt fontosságú, hiszen a rekreációs célok mellett az élővilág megőrzésének is fontos terei.

A Szakáts-kerti Horgászító gátfalának és zsiliprendszerének átépítése a 2018-as évben történt meg a területet bérlő cég beruházásának keretében, amelynek eredményeképpen jelentősen javult a vízminőség a tóban.

A **Feneketlen-tóban** az utolsó kotrás óta kb. ~2000 m³ iszap és úszó növényzet gyűlt fel, amelynek kotrással történő eltávolítására már készültek tervek. A tervek tartalmazzák a friss víz utánpótlás szerzésének lehetőségét a Huzella-kertből történő természetes vizek átvezetésével, illetve a túlfolyás elvezetésére szolgáló zsilip megépítését is. Mindez a tó folyamatos vízcseréjének biztosítását fogja szolgálni, mert a beruházás nélkül a tó teljes eliszapolódásához, végső soron bűzös mocsárrá való válásához vezet. Cél, hogy a Feneketlen tóban és környékén az eredeti állapotához közeli tájészletikai és ökológiai helyzet visszaállítása megvalósuljon!

A Feneketlen-tó rekultivációjának elvégzésével, a jelenlegi, a tómeder feliszapolódás és a növényzet elburjánzása miatt leromlott ~50 %-os állapotú, kiemelt közjóléti jelentőségű terület állapota, újra 100 %-ban alkalmassá válhat az eredeti közjóléti funkciók teljes értékű, a közjóléti programokat, csoportos szabadidős tevékenységeket is felölelő igénybevételére. A terület rekultivációjára erős társadalmi igény jelentkezik, mind az állandó lakosok, mind az ide látogató turisták részéről, így a Tó rekultivációja társadalmi, és szakmai szempontból is kiemelt fontossággal bír. A rekultivációs terv a közeljövőben készül el, melynek megvalósítására egy majdani pályázati forrásból lesz lehetőség.

A város vízi értékei közül kiemelkedő a természeti értékekben gazdag Duna-partja. Ezen a szakaszon két dunai szabadstrand nyújt felüdülést a nyári szezonban, melynek vízminőségét havonta mintavételezéssel ellenőrzi a vízügyi hatóság.

A városban gyógyhatású termásvíz található, melynek felhasználásával sokak egészsége javul a Gödi Termálfürdőben. A gödi termásvizet a szakhatóságok a gyógyvíz mellett, ásványvízzé is minősítették, de ilyen célú felhasználása idáig nem történt.

5. Klimatikus viszonyok

Göd éghajlata mérsékelt meleg, mérsékelt száraz. Az évi átlagos középhőmérséklet 10 °C, a csapadék évi összege 580-600 mm.

Az emberiség által kibocsátott üvegházgázok rendkívüli sebességgel melegítik Földünket, ez megváltoztatja éghajlatunkat, számos egyéb hosszú távú környezeti, gazdasági és szociális hatást kiváltva. Sok az allergiás beteg, Magyarországon telelő golyák: a klímaváltozás tehát alapjaiban változtatja meg életünket. A korábban csak globális felmelegedésnek definiált környezeti változásnak csupán egy része a hőmérsékletemelkedés, ezzel párhuzamosan az időjárás fokozatosan egyre szélsőségesebbé válik, gyakoribbá válnak az extrém csapadékos jelenségek, így például ezek hatására a villámárvizek, nő a száraz időszakok hossza és a hóhullámos napok száma is.

A klímaváltozás legkifejezettebb hatásai, amelyek Göd területén is érezhetőek:

- Viharok, özvényszerű esőzések, árvizek, belvizek
- Hőség, globális felmelegedés
- Aszály, erdőtüzek
- Élővilág átalakulása (pl. egyes növény- és állatfajok eltűnése, új kártevők és kórokozók megjelenése)
- Gazdasági hatások (pl. extrém időjárás mezőgazdasági kártételei, magasabb energiaigény miatt nagyobb energiafelhasználás)

A hóhullámos napok alatt a napi halálozás országos átlagban kb. 15%-kal emelkedik meg. Megyei szinten 9% és 20% között változnak az értékek, Budapesten és Veszprém megyében,

illetve a közép-magyarországi régióban tapasztalhatók a legmagasabb értékek. (KRITÉR jelentés, 2015).

A Napból származó ibolyántúli sugárzás számos kedvező és kedvezőtlen hatást fejt ki az emberi szervezetre, javítja hangulatot, erősíti az emberi szervezet betegségekkel szembeni ellenálló képességét, erősíti csontokat. A túlzott UV sugárzás azonban káros hatású: összefügg a bőrdaganatok mind gyakoribbá válásával.

A globális hatások kivédésére, mérséklésére helyi és globális megoldások egyaránt szükségesek. Ennek érdekében Göd városa csatlakozott a Klímabarát Települések Szövetségéhez, amelynek küldetése, hogy a klímaváltozás mérséklése iránt elkötelezett hazai megyék és települések első számú szakmai és stratégiai partnerévé válva olyan projektek megvalósulását támogassa, amelyek érdemben hozzájárulnak Magyarország ökológiai lábnyomának csökkentéséhez. Vállalja továbbá a tagtelepülések tematikus érdekképviselőjét, valamint a szakmai támogatást a különböző uniós és egyéb pályázati források elérésében.

Göd városában a környező településekhez hasonlóan jelentkeznek a globális klímaváltozás hatásai, ezért az ellenük való küzdelem első lépéseként az önkormányzat a KEHOP 1.2.1. pályázat segítségével elkészítette a város Klímastratégiáját.

Az önkormányzat továbbiakban szükséges klímavédelmi feladatai:

- Klímavédelmi intézkedési terv (a tervezett célokhoz kötődő feladatok, felelősök, határidők meghatározása)
- Költségforrások hozzárendelése

6. Levegő minőség

A levegő tisztaságának állapota a település nagyságának, térszerkezetének, gazdasági jellegének, valamint topográfiai helyzetének sajátosan ötvöződő körülményeitől függ.

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az ember egészségére, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is. Magyarországon belül elmúlt húsz évben jelentősen változott a légszennyező anyagok kibocsátásának mennyisége és jellege. Nagymértékben csökkent a kén-dioxid, a szén-monoxid, a nagyméretű részecskéket tartalmazó szilárdanyag és az ipari eredetű nitrogén-oxid kibocsátás. A közlekedésből származó nitrogén-oxid kibocsátás és a kisméretű szilárd anyag, másik nevén a PM10, PM2,5 kibocsátás azonban emelkedett. Hazánkban jelenleg csak a 10 mikrométeres szállóporra van egészségügyi határérték megállapítva, míg a veszélyesebb 2,5 mikrométer alattira nincs.

A kültéri és belső terek levegő minősége elsősorban a légzőszervi megbetegedések kialakulásában játszik szerepet. A kiváltó okok között a levegő gáznemű és szilárd szennyezői (kén-dioxid, nitrogén-dioxid, illékony szerves szennyezők, rákkeltő szerves és szervetlen vegyületek, szálló por stb.) mellett a növényi és állati eredetű allergének játszanak fontos szerepet. A levegőszennyezés részét képezi a környezeti behatások terhére róható teljes betegségtehernek. A légszennyezés többféle halálok miatti halálozásért felelős, de ezek közül kiemelkedik a szív-érrendszeri és agyi-érrendszeri betegségek miatti halálozás. A szennyezett levegő az életminőségre is hatással van, hiszen asztmát és egyéb légúti megbetegedéseket okoz, emellett munkából való kiesést is eredményez és magas egészségügyi költségeket von maga után. Mindez különösen érinti a veszélyeztetett csoportokat: a gyermekeket, az asztmás betegeket és az időseket. A légszennyező anyagok közül a szálló port tekintik a legjelentősebb szennyező anyagnak.

Európában a Kárpát-medence, azon belül Magyarország a parlagfű szempontjából legveszélyeztetettebb terület. A szél nagy távolságokra képes eljuttatni a parlagfű-pollent. A parlagfű pollentermelést nagymértékben az időjárás határozza meg. A parlagfű pollen és a gomba spórák közismerten légzőszervi allergiás reakciókat váltanak ki az arra hajlamos embereknél, illetve súlyosbítják a meglévő légzőszervi betegségeiket.

A légszennyező anyagok elsődleges forrásai:

- a lakossági fűtés,
- szállítás és a közlekedés,
- az ipari-, mezőgazdasági termelés,
- allergének.

Lakossági fűtés

Bár a rossz levegőminőség legfőbb oka a helytelen lakossági fűtés, a társadalom nagy része ezzel nincs tisztában, és más szektort tesz felelőssé a légszennyezésért.

Egy 2018. februári, 1000 fős, országos lefedettségű, reprezentatív felmérés szerint a válaszadók 80 százaléka más szektort, az ipart és a közlekedést tette felelőssé a rossz minőségű levegőért, válaszadók szerint a lakossági fűtés csak 15 százalékban járul hozzá a levegőszennyezéshez.

A felmérések szerint a magyar lakosság 14 százaléka hulladékkal is tüzel, holott ezt jogszabály tiltja. A lakosság – tévesen – a kezelt (festett, lakkozott) fa eltüzelését is környezetbarátnak tekinti, pedig az ezekben lévő vegyi anyagok elégetése veszélyes. Ez az országos arány, becslések szerint Göd városában is hasonló értéket mutat, mivel a fűtési szezonban az önkormányzathoz és a Dunakeszi Járási Hivatalhoz is érkeznek nem megfelelő fűtőanyaggal történő fűtéssel kapcsolatos bejelentések. Az önkormányzat a hulladék felhalmozás megakadályozásával küzd a nem megfelelő tüzelőanyagok használata ellen.

A nem megfelelő avarégetés szintén növeli a szálló por koncentrációját, ezért az avarégetés betiltásával Göd is sokat tett a szálló por koncentrációjának mérsékléséért.

Szállítás és közlekedés

A Göd, Budapesthez közeli, központi elhelyezkedése és jó közlekedés földrajzi helyzete egyrészt előnyös, mert jó megközelíthetőséget biztosít, másrészt viszont olyan forgalomkoncentrációhoz vezet, amely jelentősen meghaladja a közlekedési infrastruktúra kapacitását, valamint a nagy közúti forgalom jelentős terhelést (főleg levegő- és zajszennyezést), valamint növeli a balesetveszély esélyét. Jól érzékelhető ez a SAMSUNG SDI gödi gyáregységének környezetében.

A levegőszennyezéshez hozzájárulnak azok az önkormányzati belterületi közutak, amelyeknek alacsony a kiépítettségi szintje. A burkolt utak aránya az országos átlagtól elmarad a vizsgált településen. A burkolatlan utak növelik a por és zajszennyezést. A városon belüli tömegközlekedés nincs kihasználva az agglomerációs szokások miatt, s a kerékpárút-hálózat kiépítettsége sem teljes, ugyanis hiányzik a kelet-nyugati összeköttetés a hálózaton belül.

A levegőterheltségi szintet a gépjármű-kibocsátások mellett a meteorológiai tényezők (pl. szél sebessége), a domborzati viszonyok, valamint a zöldfelületek aránya is befolyásolhatja, Göd esetében ez jellemzően kedvező.

Ipari-, mezőgazdasági termelés

A városban kevés számú jelentős ipari légszennyező forrás található, legjelentősebb közülük a SAMSUNG SDI gödi gyáregysége. Az ipari légszennyező anyag kibocsájtókról egyöntetűen elmondható, hogy a környezetvédelmi hatóság által engedélyezett pontforrásokkal rendelkeznek.

A gazdasági tevékenységek közül kiemelendő az illegális kábelégetés, mely jelentősen terheli időszakosan a környezetét (főképp légszennyezőforrás, de szennyezheti a talajt és közvetett módon a felszín alatti vizeket is).

A belterületi állattartás főként Göd-Újtelepen jellemző, de egyes kedvtelésből tartott állatok (kutya, macska) és a haszonállatok (pl. sertés) nem megfelelő tartása egy településrésze jellemzően okoz bűzhatást, ezáltal környezetében problémát.

Allergének

A település részei nyaranta az üres ingatlanok beépítésének köszönhetően egyre kisebb mértékben, de fertőzöttek parlagfűvel, és egyéb allergén növényekkel. A parlagon hagyott mezőgazdasági területek és a nem gondozott rendezetlen ingatlanok ezt a helyzetet csak tovább rontják.

Légszennyezettség mérése

2021. májusában az önkormányzat felkérésére a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi, Hulladékgazdálkodási és Bányafelügyeleti Főosztálya környezeti levegőszennyezési vizsgálatot végzett 1 hónap (05. 19. – 06. 23.) időtartamon keresztül a Gödi Termálstrand üzemeltetésre elkerített területén belül. A helyszín választást az épületek zavaró hatásának elkerülése és a műszerek biztonságának megőrzése indokolta.

A mérések kiterjedtek a szálló por (PM₁₀), NO₂, SO₂, CO, O₃ és benzol koncentrációk mérésére. A mérési eredmények egyik anyagnál sem mutattak az egészségügyi határérték feletti értéket, azonban az O₃ (ózon) esetében voltak olyan napok, amikor a mért értékek megközelítették az egészségügyi határértéket. Ennek oka, hogy a talajközeli ózon az autók kipufogógázából jön létre, melyhez az energiát a nap UV-sugárzása biztosítja. A megoldást a közlekedésből származó levegőterhelés csökkentése jelentheti. A hatóság a légszennyező anyagok koncentrációjának mérését a 2021-2022 közötti téli időszakban meg fogja ismételni

7. Zajterhelés

A környezeti zajállapotot

- a szabadidős, és közterületi rendezvények,
- a közúti közlekedés, a vasúti forgalom,
- az üzemi zaj határozza meg.

Szabadidős, és közterületi rendezvények

A nyári időszakban fordulhatnak elő Gödön olyan szabadtéri rendezvények, amelyeknek zajhatása zavarhatja a környezetében élők nyugalma, ezért az önkormányzat egyedi engedélyhez kötötte a közterületen tartható szabadtéri rendezvények megtartását.

Közúti közlekedés, a vasúti forgalom

Gödön a közúti közlekedés az, amely jelentősebb környezeti zajterheléssel jár. A 2. sz. főúton és az M2-es autópályán a forgalom igen nagy. Az utak közvetlen közelében található építményeket, illetve a benne élők egészségét a közlekedésből származó zaj hosszú távon jelentősen károsíthatja.

A zajterhelés nagyságát főként a hangforrás közelsége befolyásolja, ugyanis minél közelebb van az út, annál hangosabb is. A zaj konkrét okozója a közlekedő jármű, mely egyszerre három különböző zajforrásként is viselkedik, ezek a jármű motorjának a hangja, a jármű kerekének a talajjal való érintkezése, és a sebesség hatására történő levegővel való érintkezés.

Mivel a zajhatást nem egy jármű okozza, így a zajterhelés nagyban függ a forgalom nagyságától, a forgalom időbeli megoszlásától és az összetételétől is. Az éjszaka közlekedő nagy mennyiségű teherautó közlekedés sokkal zavaróbb lehet, mint a nappali átlagos gépjárműforgalom, ugyanis a tehergépjárművek éjszakai zajterhelésére az emberek sokkal érzékenyebben reagálnak, ezért a megengedett zaj érték alacsonyabb az esti órákban.

Göd-Újtelep és Nevelek városrész Göd városának azon része, mely közvetlen az M2-es autótűt szomszédságában van. A lakóterületeket zajvédő fal védi a közlekedési zajterheléstől, azonban a közelben lakók így is panaszkodnak az autótűt kedvezőtlen zajhatásaira. A lakosok panaszai alapján 2020. évben az önkormányzat igazságügyi zajszakértőt bízott meg a zajterhelés mértékének megállapítására. A mérési eredmények mindhárom vizsgált ponton határérték alatti zajszintet mutattak, így sajnos az önkormányzat nem kezdeményezhet zajcsökkentő intézkedéseket az állami közútkezelőnél.

Üzemi zaj

Az ipari tevékenységek zaja szintén a közvetlen környezetükben élők életét, nyugalmaát zavarja, egészségét károsíthatja. Az ipari tevékenység zavaró zajhatása sajnos jellemző Göd területén. Jelentősebb lakossági zajpanasz a SAMSUNG SDI gyára esetében érkezett az elmúlt években, amelynek megszüntetése érdekében az önkormányzat továbbította a panaszokat az illetékes hatóságoknak.

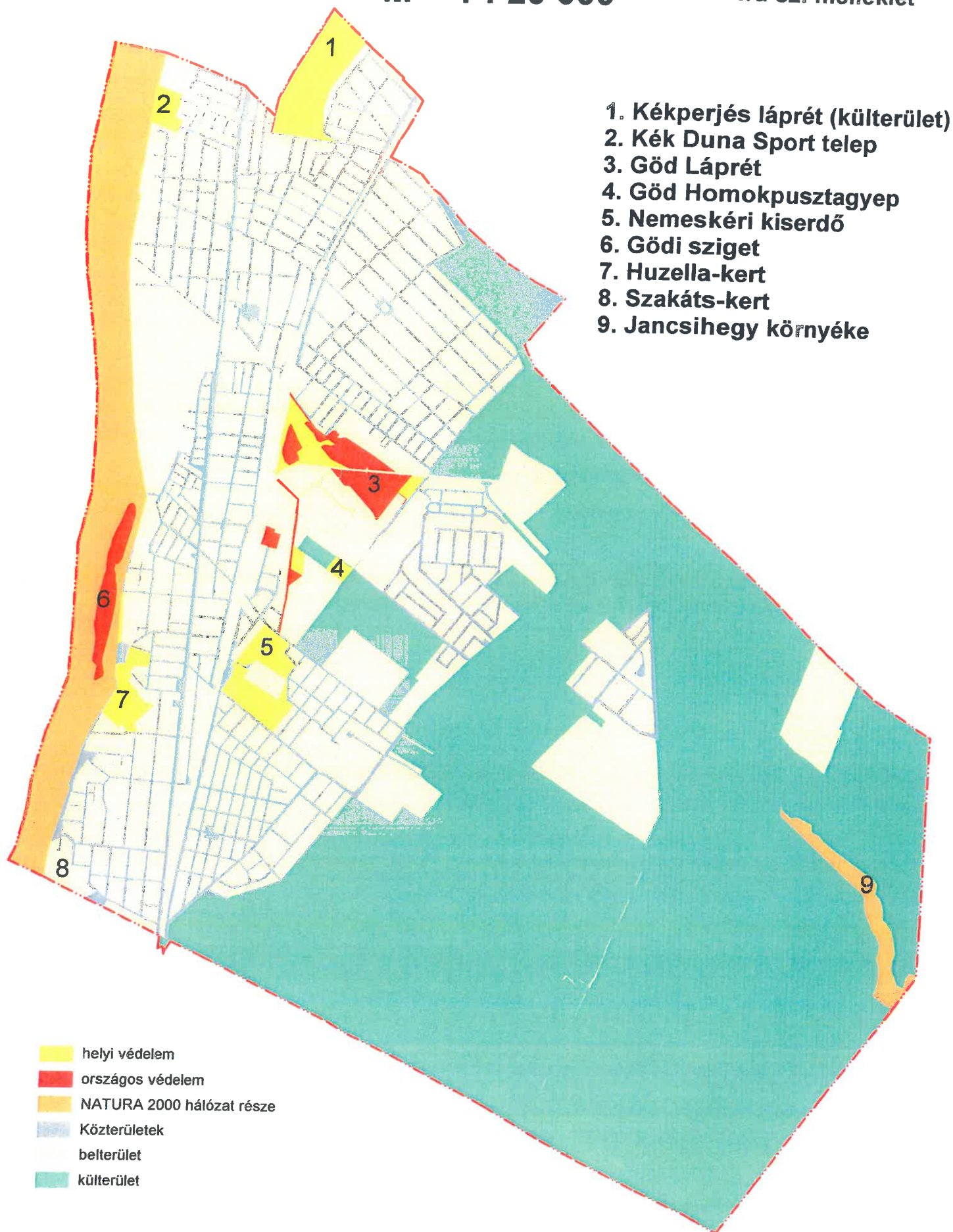
Azonban a SAMSUNG SDI által, 2020. évben meghozott zajvédelmi intézkedések nem váltották be a hozzá fűzött reményeket, a gyár közelében lakók továbbra is sorozatosan nyújtják be panaszukat az illetékes hatóságnak, de mindezidáig a lakosság számára elfogadható megoldás nem született. Pest Megye Önkormányzata tervezi egy védő erdősáv kialakítását a gyár és az oázis lakóterületek között, azonban ennek jelentősebb zaj és porcsökkentő hatása kb. 10 év múlva lesz érzékelhető. Ráadásul ez a terv nem jelent megoldást a Göd-Újtelep, illetve Hernád köz lakosainak, ahonnan a legtöbb zajpanasz érkezik. Továbbá a meleg és párás napokon a zaj fő forrását jelentő hűtőtornyok és páraelszívók olyan mértékben üzemelnek, hogy hangjuk a város másik felén, a Duna mellett is egyértelműen hallható, több kilométeres távolságban is irritáló hangon zúg.

Gödön a megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a 27/2008. (III.22.) KvVM-EüM együttes rendelete határozza meg.

Göd természetvédelmi területek

M = 1 : 20 000

1/a sz. melléklet

Göd természetvédelmi területek

M = 1 : 20 000

1/b sz. melléklet

